

РЕЙ БРЕДЪРИ КОСАТА

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Съвсем неочаквано пътят свърши. Минаваше през долината като всеки нормален път, между голите каменисти склонове и отделни дъбове, после продължи през голямо пшеничено поле, ширнало се само наред пустошта. Стигаше до малката бяла къща, вървяща с полето, след което просто изчезваше, сякаш повече нямаше нужда от него.

Нямаше особено значение, защото точно тогава свършиха последните капки бензин. Дрю Ериксън спря старата кола и остана да седи безмълвен, вперил поглед в големите си груби фермерски ръце.

— Май последния път сме завили в погрешна посока — каза Моли, без да помръдне от ъгъла, в който лежеше.

Дрю кимна.

Устните на Моли бяха бели почти колкото лицето ѝ. Само дето бяха сухи, докато кожата ѝ лъщеше от пот. Гласът ѝ бе глух и безизразен.

— Дрю — каза тя. — Дрю, сега какво ще правим?

Дрю се взираше в ръцете си. Ръцете на фермер, лишени от фермата си. Сухата гладна зима никога не им оставяше достатъчно добра земя, за да ги изхрани.

Децата на задната седалка се събудиха и се надигнаха от прашните купчини вързопи и багаж. Подадоха глави над облегалките.

— Защо спряхме, тате? Ще ядем ли, тате? Тате, ужасно сме гладни. Може ли да хапнем сега?

Дрю затвори очи. Мразеше гледката на ръцете си.

Пръстите на Моли докоснаха китката му. Много леко, много нежно.

— Дрю, може би у хората в къщата ще се намери нещо за ядене?

Около устата му се появи бяла линия.

— Да просим — дрезгаво каза той. — Никога не сме просили. И никога няма да просим.

Пръстите на Моли се стегнаха около китката му. Обърна се и видя очите ѝ. Видя очите на Сюзи и малкия Дрю, обърнати към него. Цялото му напрежение бавно отстъпи надолу по шията и гърба. Лицето му стана отпуснато и безизразно, безформено като нещо, което е било блъскано прекалено силно и прекалено дълго. Слезе от колата и тръгна по пътеката към къщата. Вървеше несигурно, като болен или почти сляп.

Вратата беше отворена. Той почука три пъти. Отвътре му отговори единствено тишината и бялото перде на прозореца, което се люшна в бавния горещ въздух.

Разбра го, преди да влезе. Разбра, че смъртта се е настанила в къщата. Точно от този тип бе тишината.

Мина през малката чиста дневна и късия коридор. Не мислеше. Беше минал етапа на мислене. Вървеше право към кухнята — сляпо, като животно.

После погледна през отворената врата и видя мъртвеца.

Беше старец, лежеше на чисто бяло легло. Не бе починал отдавна: изразът на мир и покой все още не бе напуснал лицето му. Сигурно бе знаел, че ще умре, защото се бе облякъл подходящо — стар черен костюм, изчеткан и стегнат, чиста бяла риза и черна вратовръзка.

На стената до леглото бе опряна коса. Между дланите на стареца имаше все още свеж стрък пшеница. Зрял клас, с тежки златни зърна.

Той влезе в стаята, стъпваше леко. Усещаше в себе си някакъв хлад. Свали опърпаната си прашна шапка и застана край леглото, загледан в покойника.

Листът лежеше на възглавницата до главата на стареца. Нарочно бе поставен там, за да бъде прочетен. Може би молба да бъде погребан, или да се свържат с някой роднина. Дрю се намръщи и зачете думите, като мърдаше бледите си сиви устни.

До онзи, който стои край смъртния ми одър:

Бидейки в здрав разум и напълно сам на този свят, аз, Джон Бър, оставям и завещавам тази ферма и цялото си имущество на онзи, който ще дойде тук. Името и произходът му са без никакво значение. Фермата е негова, както и пшеницата; косата, а също и вървящата с нея задача. Нека ги приеме свободно и без въпроси — и да не забравя, че аз, Джон Бър, само предавам, без да нареждам. Поставям подписа си под написаното по-горе в третия ден на месец април, 1938 г.

[Подпис] Джон Бър. Kyrie eleison!^[1]

Дрю отново мина през къщата и отвори мрежестата врата.

— Моли, ела. Деца, останете в колата.

Моли влезе в къщата. Той я отведе в спалнята. Тя погледна завещанието, косата, полето с пшеницата, люлееща се на горещия вятър отвън. Бялото ѝ лице се стегна, тя прехапа устни и се вкопчи в него.

— Прекалено е хубаво, за да е истина. Сигурно има някакъв номер.

— Късметът ни се променя, това е — каза Дрю. — Ще имаме работа за вършене, ядене, покрив над главата.

Докосна косата. Блестеше като лунен сърп. Върху острието бяха издраскани думите **КОЙТО МЕ ВЛАДЕЕ, ВЛАДЕЕ СВЕТА!** Точно в момента това не означаваше кой знае какво.

— Дрю — обади се Моли, загледана в скръстените ръце на стареца, — защо... защо е стиснал толкова силно този клас?

В този миг тежката тишина бе нарушена от топуркането на децата на предната веранда. Моли ахна.

Заживяха в къщата. Погребаха стареца на хълма и казаха няколко думи на гроба му, след което се върнаха, разчистиха, разтовариха колата и приготвиха нещо за ядене, защото в кухнята имаше храна, много храна; после цели три дни само поправяха къщата, гледаха земята, лежаха в хубавите легла и се споглеждаха изненадани, че всичко се е наредило по този начин, че стомасите им са пълни и че дори се намери една пура, която Дрю да пуши в спокойните вечери.

Зад къщата имаше обор с бик и три крави; имаше също и зимник под едни големи дървета, които го поддържаха хладен. Вътре откриха богати запаси телешко, бекон, свинско и овче — достатъчно за изхранването на пет пъти по-голямо семейство в течение на една, две, а може би дори три години. Имаше също масло и тенекии сирене, както и големи метални ведра за мляко.

На четвъртата сутрин Дрю Ериксън лежеше в леглото и гледаше косата. Знаеше, че е време да се захваща на работа — на голямото поле го чакаше зряло жито; беше го видял с очите си и не искаше да го пропилее. Три дни безделие бяха достатъчни за всеки мъж. Стана при първия признак на утрото, взе косата и навлезе в полето, като я държеше пред себе си. Вдигна я и замахна.

Полето беше голямо. Прекалено голямо за един човек. И въпреки това само един човек се бе грижил за него.

В края на първия ден се върна с праметната през рамото коса и объркано изражение. Никога досега не бе виждал подобно поле. Зрееше на отделни части, всяка различно от останалите. Пшеницата просто не растеше по този начин. Не каза на Моли. Не ѝ каза и за другите неща за полето. Например за това как житото изгниваше само няколко часа след като го бе окосил. И това не биваше да се случва. Не беше кой знае колко разтревожен. В края на краищата разполагаха с предостатъчно храна.

На следващата сутрин на мястото на окосеното жито, което бе оставил да гние, бе покълнало ново и от земята надничаха малки зелени стръкчета с мънички коренчета.

Дрю Ериксън потърка брадичка, зачуден как може да е станало това и каква полза има от него — не можеше да го продаде. На два пъти през деня ходи до хълма, където бяха погребали стареца, колкото да се увери, че е на мястото си; може пък да му подхвърлеше идея за полето. Погледна надолу и видя колко много земя притежава. Полето се простираше три мили в едната посока към планините и бе широко около два акра; едни части тъкмо покълваха, други бяха със златни класове, трети — зелени, а четвърти — ожънати от самия него. Старецът обаче не казваше нищо за това; сега върху лицето му имаше прекалено много камъни и пръст. Гробът стоеше под лъчите на слънцето и вятъра, обгърнат в тишина. И Дрю Ериксън се връщаше при косата, изпълнен с любопитство и задоволство, защото му изглеждаше важна. Не знаеше защо точно, но определено бе. Много, много важна.

Не можеше да остави житото така. Винаги узряваха нови участъци. Замисли се и заговори на глас:

— Ако го кося през следващите десет години както зрее, май няма да мина два пъти през едно и също място. Ама че грамадно поле. — Поклати глава. — И *просто* си зрее. Точно колкото мога да окося за един ден. И остават само зелените класове. А ето че на следващата сутрин е готов друг участък...

Беше ужасно глупаво да коси пшеницата, щом гниеше толкова бързо. В края на седмицата реши да зареже полето за няколко дни.

Остана да лежи до късно в леглото, заслушан в тишината на къщата; тишина, която нямаше нищо общо със смъртта, а с изпълнения с благополучие и радост живот.

Стана, облече се и бавно изяде закуската си. Нямаше да ходи на работа. Излезе да издои кравите, изпуши една цигара на верандата, поразходи се из задния двор, след което влезе в къщата и попита Моли накъде е бил тръгнал.

— Да издоиш кравите — каза тя.

— О, да бе — каза той и отново излезе. Откри кравите с пълни вимета, издои ги и отнесе ведрата в зимника, но мислите му бяха заети с друго. С пшеницата. С косата.

Цяла сутрин седя на задната веранда и свиваше цигари. Измайстори лодка-играчка за малкия Дрю и втора за Сюзи, после изби част от млякото на масло и източи суроватката, но слънцето неумолимо печеше главата му. Тук направо го изгаряше. Не му се обядваше. Все гледаше пшеницата и как вятърът я огъва и вълнува. Ръцете му се свиваха, пръстите му, поставени на коляното му, докато седеше на верандата, неволно стиснаха празния въздух. Дланите го сърбяха и пареха. Стана и ги избърса в панталоните си, пак седна и се опита да свие цигара, но не успя, вбеси се и я захвърли, като мърмореше проклетия. Имаше чувството, че са му отрязали трета ръка или че току-що е изгубил нещо от себе си. Нещо свързано с дланите и ръцете му.

Чу шепота на вятъра в полето.

Към един час влизаше и излизаше от къщата, все сновеше напред-назад, чудеше се дали да не прокопае канал за напояване, но през цялото време си мислеше за пшеницата и за това колко зряла и прекрасна е, как жадува да бъде ожъната.

— Да върви по дяволите!

Влезе решително в спалнята и свали косата от стената. Застана прав, държеше я. Почувства се страхотно. Дланите спряха да го сърбят. Главата вече не го болеше. Третата ръка сякаш се върна на мястото си. Отново бе цял.

Беше инстинкт. Нелогичен, подобно на мълния, която те удря, без да те нарани. Всеки ден имаше готова за жънене пшеница. Просто трябваше да се окоси. Защо ли? Ами просто защото така трябва, и толкоз. Засмя се на косата в ръцете си. Отнесе я с подсвирване до

узрялото и очакващо поле и се залови за работа. Помисли си, че е малко луд. По дяволите, та това си е обикновено пшеничено поле, нали така? Е, почти обикновено.

Дните се нижеха един след друг като потропващи в лек тръс коне.

Дрю Ериксън започна да разбира работата си като някаква суха болка, глад и необходимост. В главата му започнаха да се оформят някои неща.

Един ден Сюзи и малкият Дрю хихикаха и си играеха с косата, докато баща им обядваше в кухнята. Чу ги. Отиде при тях и им я взе. Не им се развика. Просто изглеждаше много загрижен и след това започна да заключва косата, когато не я използваше.

Не минаваше и ден, без да коси.

Нагоре. Надолу. Нагоре, надолу, настрани. Назад, нагоре, надолу и настрани. Косене. Нагоре. Надолу.

Нагоре.

Помисли за стареца, стиснал житните класове в ръцете си, докато е умирал.

Надолу.

За мъртвата земя, върху която расте пшеница.

Нагоре.

За шантавите участъци зряла и зелена пшеница. А как расте само!

Надолу.

Помисли за...

Пшеницата го обгърна като жълта вълна около глезените. Небето почерня. Дрю Ериксън изпусна косата и се наведе, хвана се за корема. Очите му зашариха сяло. Светът около него се завъртя.

— Убил съм някого! — изпъшка задавено той, хвана се за гърдите и рухна на колене до острието. — Убил съм мнозина...

Небето се въртеше като синя въртележка на селски панаир в Канзас. Но без музика. Само в ушите му звънеше.

Моли седеше на синята кухненска маса и белеше картофи. Той влезе с препъване, влачеше косата.

— Моли!

Образът ѝ плуваше в насълзените му очи.

Тя остана да седи с разтворени длани, чакаше го да се доизкаже.
— Събирай нещата! — каза той, гледаше към вратата.
— Защо?
— Махаме се оттук — глухо каза той.
— Махаме се? — повтори тя.
— Старецът. Знаеш ли какво е правил? Всичко е в пшеницата, Моли. И в тази коса. Всеки път, когато косиш пшеницата с нея, умират хиляди. Прерязваш ги и...

Моли стана, остави ножа и бутна картофите настрана.

— Пътувахме много и не бяхме яли добре до идването ни тук миналия месец — с разбиране рече тя. — А сега работиш всеки ден и си уморен...

— Чувам гласове, скръбни гласове, когато съм там. В житото — отвърна той. — Умоляват ме да спра. Да не ги убивам!

— Дрю!

Той не я чу.

— Пшеницата расте уродливо, шантаво, като подивяла. Не ти казах. Но не е наред.

Тя се взираше в него. Очите му се бяха превърнали в синьо стъкло. И нищо повече.

— Може да помислиш, че съм луд, но ето какво ще ти кажа. Господи, Моли, помогни ми. Току-що убих майка си!

— Престани — твърдо каза тя.

— Прерязах един житен клас и я убих. Почувствах как умира и едва сега разбрах...

— Дрю! — Устата ѝ бе като цепнатина на лицето ѝ, което вече бе гневно и уплашено. — Млъквай!

— О... Моли... — изпъшка той.

Косата се изплъзна от ръцете му и издрънча на пода. Тя я вдигна ядосано и я сложи в ъгъла.

— От десет години съм с теб. Случвало се е в устите ни да има само прах и молитви. И изведнъж късмет като този, а ти да не можеш да го понесеш!

Донесе Библията от дневната.

Прелисти страниците. Шумоляха като пшеницата под лек бавен ветреца.

— Сядай и слушай — нареди му тя.

Откъм слънчевата светлина долетяха звуци. Децата се смееха в сянката на големия дъб до къщата.

Тя зачете от Библията, от време на време вдигаше очи да види какво става с Дрю.

Оттогава Моли всеки ден четеше от Библията. Следващата сряда, седмица по-късно, когато Дрю отиде до далечното градче, там го чакаше писмо до поискване.

Когато се прибра, изглеждаше остарял с двеста години.

Подаде писмото на Моли. Гласът му бе студен и несигурен.

— Майка ми е починала... във вторник, в един по обед... сърцето й...

— Качвай децата в колата и натовари храна — успя да каже Дрю Ериксън. — Заминаваме за Калифорния.

— Дрю... — започна жена му, все още държеше писмото.

— И сама знаеш, че тази земя не става за пшеница — каза той. — И въпреки това виж я само как расте. Не ти разказах всичко. Пшеницата зрее на участъци, всеки ден по малко. И щом я окося, веднага изгнива! А на следващата сутрин отново прораства без никаква помощ! Миналия вторник имах чувството, че раздирам собствената си плът, докато косях. Чух как някой изкрещя. Прозвуча точно като... А днес се получава това писмо.

— Оставаме тук — каза тя.

— Моли.

— Оставаме тук, където сме сигурни, че ще имаме храна, подслон и свестен живот. Вече няма да докарвам децата си до гладна смърт. Никога!

Синьото небе надничаше през прозорците. Слънцето се спусна и лъчите му докоснаха половината от спокойното лице на Моли. Едното й око заблестя в яркосиньо. Четири или пет водни капки увиснаха и капнаха бавно от кухненския кран, преди Дрю да въздъхне. Въздишката му бе дрезгава, примирена и уморена. Кимна и извърна поглед.

— Добре — каза той. — Оставаме.

Взе немощно косата. Думите върху метала сякаш подскочиха и проблеснаха ярко.

КОЙТО МЕ ВЛАДЕЕ, ВЛАДЕЕ СВЕТА!

— Ще останем...

На следващата сутрин отиде на гроба на стареца. В центъра му растеше един свеж клас пшеница. Същият клас, вече прероден, който човекът бе държал в ръцете си преди седмици.

Заговори на стареца, без да получава отговори.

— Работил си на полето през целия си живот, защото е *трябвало* да го правиш, и един ден си попаднал на собствения си живот. Знаел си, че е той. Срязал си го. И после си се върнал в къщата, облякъл си погребалния си костюм, сърцето ти е спряло и си умрял. Така е било, нали? И предаде земята на мен. А когато аз умра, би трябвало да я оставя на някой друг.

Гласът му бе изпълнен със страхопочитание.

— Колко време е било така? Без никой друг да знае за полето и значението му освен човека с косата...?

Изведнъж се почувства ужасно стар. Долината изглеждаше древна, мумифицирана, потайна, изсъхнала, изгърбена и силна. Когато индианците са танцували в прерията, това поле си е било тук. Същото небе, същият вятър, същата пшеница. А преди индианците? Сигурно някой чепат и космат кроманьонец е размахвал груба коса от дърво и кремък през живата пшеница...

Пак се залови за работа. Нагоре, надолу. Нагоре, надолу. Обсебен от идеята, че е владетел на *косата*. Той, самият той! Тази мисъл го изпълваше с див, необуздан прилив на сила и ужас.

Нагоре и надолу. Прерязваше на две спретнати части всяко зрънце живот. Ако преценяваше внимателно — погледна пшеницата — да, заедно с Моли и децата можеха да живеят вечно!

Намереше ли мястото, където растяха класовете на Моли, Сюзи и малкия Дрю, никога нямаше да го коси.

И тогава то се появи като по сигнал, съвсем тихо.

Право пред него.

Още едно замахване с косата — и щеше да ги среже.

Моли, Дрю, Сюзи. Сигурен беше. Разтрепери се, коленичи и погледна стръкчетата. Те заблестяха при докосването му.

Изстена с облекчение. Ами ако ги бе отрязал, без да разбере? Издиша рязко, стана, взе косата, отстъпи назад и остана дълго на едно място, загледан надолу.

На Моли ѝ се видя ужасно странно, когато същия ден се прибра по-рано и я целуна без никаква причина по бузата.

— Днес по-рано ли свърши? — попита тя на вечеря. — Пшеницата... още ли се разваля, след като я ожънеш?

Той кимна и си взе още месо.

— Трябва да пишеш на Комисията по земеделие, да дойдат да видят каква е причината.

— Не — каза той.

— Просто предлагам.

Очите му се разшириха.

— Трябва да остана тук през целия си живот. Никой друг не може да меси в работата ми; няма да знаят къде да режат и къде да не режат. Могат да ожънат неподходящи участъци.

— Какви неподходящи участъци?

— Нищо — каза той, като дъвчеше бавно. — Нищо.

Остави с трясък вилицата си на масата.

— Кой ги знае *какво* могат да направят! Ония от властите! Могат дори... могат дори да решат да разорат цялото поле!

Моли кимна и каза:

— Точно това му трябва. И да се започне наново, с ново семе.

Той не довърши вечерята си.

— Няма да пиша на властите, няма да позволявам на никой непознат да коси и жъне в полето, и точка! — отсече Дрю и мрежестата врата се затръшна след него.

Заобиколи мястото, където под слънцето растеше животът на жена му и децата му, и почна да коси в отсрещния край на полето — там, където със сигурност нямаше да направи грешка.

Вече не харесваше работата. След час разбра, че е причинил смъртта на трима любими стари приятели от Мисури. Прочете имената им в отрязаните класове и не бе в състояние да продължи.

Заклучи косата в мазето и прибра ключа. Беше приключил с жъненето. Завинаги.

Вечерта пушеше лулата си на предната веранда и разказваше истории на децата, за да чуе смеха им. Те обаче не се смяха особено.

Изглеждаха необщителни, уморени и изобщо странно, сякаш вече не бяха негови деца.

Моли се оплакваше от главоболие, помота се малко из къщата, легна си рано и потъна в дълбок сън. Това също бе странно. Моли винаги оставаше до късно и бе пълна с енергия.

Полето се вълнуваше под слънчевите лъчи като същинско море.

Искаше да бъде жънато. Някои части трябваше да бъдат ожънати още *сега*. Дрю Ериксън седеше, преглъщаше мъчително и се мъчеше да не гледа към него.

Какво ще се случи със света, ако никога повече не влезе в полето? Какво ще стане с узрелите за смъртта, очакващите идването на косата?

Щеше да изчака и да види.

Когато изгаси газената лампа и легна, Моли дишаше тихо. Той не можеше да заспи. Чуваше вятъра в класовете, ръцете и пръстите му изпитваха глад за работа.

В полунощ откри, че крачи из полето с косата в ръце. Крачи като полудял, уплашен, полубуден. Не си спомняше как е отключил мазето и как е взел косата, но ето че сега вървеше с нея из пшеницата на лунна светлина.

Сред класовете имаше много стари и уморени, на които много им се искаше да заспят. Да заспят дълъг, спокоен, безлунен сън.

Косата го държеше, растеше в дланите му, принуждаваше го да ходи.

След отчаяна борба успя някак си да се освободи от нея. Хвърли я на земята и се затича през пшеницата, накрая падна на колене.

— Не искам повече да убивам — викна. — Ако работя с косата, ще трябва да убия Моли и децата. Не искай това от мен!

Звездите безмълвно светеха в небето.

Чу зад себе си глухо думкане.

Нещо полетя над хълма в небето. Бе като живо, с протегнати към звездите червени ръце. Искри се посипаха по лицето му. Заедно с тях дойде силният, горещ дъх на огън.

Къщата!

Извика и се изправи мудро и безпомощно, загледан в огромния пожар.

Малката бяла къща с дъбовете наоколо бе потънала в свирепо ревящите пламъци. Жегата се спусна по хълма и той заплува през нея, запрепъва се, потопа се презглава в нея.

Когато стигна подножието на хълма, не бе останала нито дъска или праг, които да не бяха обхванати от пламъци. Чуваше се съскане, пращане и пукане.

Никой не пицеше отвътре. Никой не тичаше наоколо с викове.

— Моли! Сюзи! Дрю! — изкрещя той към двора.

Отговор нямаше. Изтича толкова близо, че веждите му се опърлиха и кожата му сякаш се нагърчи като подпалена хартия.

— Моли! Сюзи!

Огънят със задоволство продължаваше да поглъща храната си. Дрю обиколи десетки пъти тичешком къщата, съвсем сам, мъчеше се да намери начин да влезе. После седна, остави огъня да пече тялото му и зачака, докато стените не поддадоха с трясък, докато последните останки от покрива не се огънаха и не покриха пода със стопена мазилка и овъглени греди. Докато пламъците не умряха и димът не започна да се разсейва, докато бавно не настъпи новият ден. На мястото на дома бяха останали единствено пепелища и лютив дим.

Без да обръща внимание на жегата от срутилата се дървения, Дрю пристъпи сред останките. Все още бе прекалено тъмно, за да вижда добре. Червена светлина блестеше на потното му гърло. Застана като странник в нова и непозната страна. Тук бе... кухнята. Овъглени маси, столове, желязната печка, лавиците. Тук... коридорът. Тук пък гостната, а ето там беше спалнята, където...

Където лежеше Моли, все още жива.

Спеше сред нападалите греди и гневно почервенелите остатъци от пружината и металната рамка.

Спеше, сякаш не се бе случило нищо. Малките ѝ бели ръце лежаха от двете ѝ страни, посипани с искри. Лицето ѝ бе съвсем спокойно, въпреки горящата летва на бузата ѝ.

Дрю спря, неспособен да повярва на очите си. Жена му лежеше сред димящите останки на спалнята в проблясващо легло от въглени, с абсолютно непокътната кожа, а гърдите ѝ се повдигаха и спускаха равномерно.

— Моли!

Жива и спяща след пожара, след като стените бяха рухнали с трясък, след като покривът се бе срутил отгоре ѝ и пламъците бяха танцували навсякъде около нея.

Обувките му запушиха, докато си пробиваше път през купищата димящи отломки. Дори и да изгореше краката си до глезените, нямаше да усети.

— Моли...

Наведе се над нея. Тя не помръдна, не го чу и не каза нищо. Не бе мъртва. Не бе и жива. Просто лежеше сред огъня, който я заобикаляше и докосваше, без изобщо да я нарани. Памучната ѝ нощница бе изцапана от пепелта, но бе останала цяла. Кестенявата ѝ коса бе разпиляна върху купчина червени въглени.

Докосна бузата ѝ. Бе студена. Студена насред самия ад. Полуусмихнатите ѝ устни леко трептяха от лекото вдишване и издишване.

Децата също бяха тук. Зад воала от дим различи другите две по-малки фигури, сгушени и спящи в пепелищата.

Отнесе ги и тримата до края на полето.

— Моли. Моли, събуди се! Деца! Деца, събудете се!

Те дишаха и продължаваха да спят, без да помръднат.

Мъртви? Не, не бяха мъртви. Но...

Разтърси децата, сякаш те бяха виновни за станалото. Не реагираха — бяха прекалено заети със сънищата си. Остави ги да лежат на земята и застана над тях. Лицето му се разсече от дълбоки бръчки.

Знаеше, че са спали по време на пожара и че продължават да спят и сега. Знаеше защо Моли просто лежеше и никога повече нямаше да чуе смеха ѝ.

Силата на пшеницата и косата.

Животът им, който трябваше да приключи вчера, на 30 май 1938 г., бе продължен просто защото той бе отказал да окоси класовете. Трябвало е да умрат в пожара. Така е било *писано* да стане. Но тъй като не бе използвал косата, нищо не можеше да ги нарани. Къщата бе изгоряла и рухнала, а те бяха останали, уловени по средата между смъртта и живота. Просто... чакащи. И по целия свят имаше още хиляди като тях: жертви на катастрофи, пожари, болести и самоубийства чакаха и спяха, точно както Моли и децата. Неспособни

да умрат, не можещи и да живеят. И всичко това само защото един човек се страхуваше да окоси узрелите класове. Защото си бе помислил, че може да спре да работи с косата и никога повече да не я докосне.

Погледна децата. Работата трябваше да се върши ден след ден, без спиране, без никаква почивка. Трябваше непрестанно да се коси — отново, отново и отново.

Добре, помисли си той. Добре. Ще използвам косата.

Не се сбогува със семейството си. Обърна се с бавно нарастващ гняв, намери косата и закрачи бързо, премина в тръс и накрая се затича с дълги подскоци през полето, изпълнен с бяс, усещаше глада в ръцете си, а пшеницата се виеше и го шибаше през краката. Вървеше през нея и крещеше. После спря.

— Моли! — изкрещя, вдигна косата и замахна. — Сюзи! Дрю!

И замахна.

Някой изпищя. Не се обърна да погледне към унищожената от огъня къща.

По-късно, като хлипаше неудържимо, се изправи над класовете и започна да коси отляво надясно, отляво надясно, отляво надясно. Отново, отново и отново! Правеше огромни разрези в зелена и зряла пшеница, без да го е грижа за участъците, проклинаше отново и отново, ругаеше, смееше се, косата се издигаше нагоре към слънцето и падаше надолу със свистене! Надолу!

Бомби разтърсиха Лондон, Москва, Токио.

Острието фучеше като побесняло.

В пещите на Белсен и Бухенвалд лумна огън.

Острието пееше, алено и мокро.

Гъби избълваха слепи слънца в Уайт Сандс, Хирошима и Бикини, надигнаха се в небето на Сибир.

Пшеницата плачеше със зелен дъжд от зърно.

Корея, Индокитай, Египет и Индия се тресяха; Азия се гърчеше, Африка се събуди в нощта...

А острието продължаваше да се вдига, да сече, да руши с яростта на човек, изгубил толкова много, че не го е грижа какво причинява на света.

Само на няколко мили от магистралата, по черния път, водещ към нищото, само на няколко мили от шосето, задръстено от

движението към Калифорния.

От време на време през дългите години някои пътници отбиваха таратайките си от главния път и спираха пред обгорените останки на малка бяла къщичка в края на пътя с надеждата да получат упътване от фермера недалеч, който работеше като луд, без да спира ни денем, ни нощем в пшениченото поле.

Не получаваха отговор. Фермерът бе прекалено зает, дори и след всички изминали години; прекалено зает да коси и покосява зелените класове вместо узрелите.

И Дрю Ериксън продължава нататък с косата си, със светлината на слепи слънца и с бял пламък в неспящите си очи. Продължава напред и напред, и напред...

---

[1] Господи помилуй (гр.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.